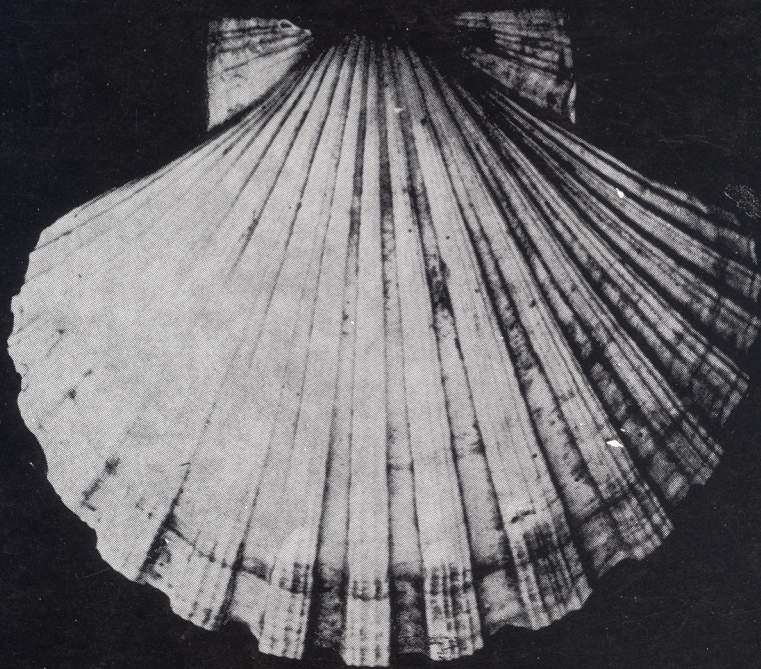

PRIRODOSLOVNI ODJEL
NARODNOG MUZEJA ZADAR

ŠKOLJKAŠI I PUŽEVI JADRANA
IZ FUNDUSA PRIRODOSLOVNOG ODJELA

Malakofauna Jadrana Prirodoslovnog odjela u Zadru sadrži materijale zbirke J. Grülle (MF ZG), područje Zadra (datira iz kraja XIX i početka XX st., otkupljena 1972. godine) i don B. Cvitanovića (MF ZG), Veli Rat (iz 1905—1916), otkupljena 1964. godine, te muzejskog fundusa (MF) nastalog skupljanjem i poklonima.

S obzirom na brojnost i raznolikost eksponata tematski je izložba podijeljena u dva dijela i sadrži:

- prikaz malakofaune Jadrana s posebnim obzirom na karakter dna (hmidinasto, pjeskovito, muljevito). Neovisno o karakteru dna izdvojene su zaštićene vrste u SR Hrvatskoj, periska (*Pinna nobilis*) i puž bačvaš (*Tonna galea*), te
- primjenu tj. utjecaj i korištenje malakofaune u građevinarstvu, arhitekturi, slikarstvu, prehrani, arheologiji, etnologiji, izradi nakita i suvenira.

PODACI

Koncepcija izložbe: Mirjana Legac

Tematski postav izložbe: Mirjana Legac, Ustinka Sabić

Likovni postav izložbe: Mirjana Legac, Antun Travirka

Fotografije: Antun Travirka

Podvodni snimci: Igor Legac

Snimci uzgoja školjaka: G. Sošić, CIM »Institut Ruđer Bošković«, Rovinj

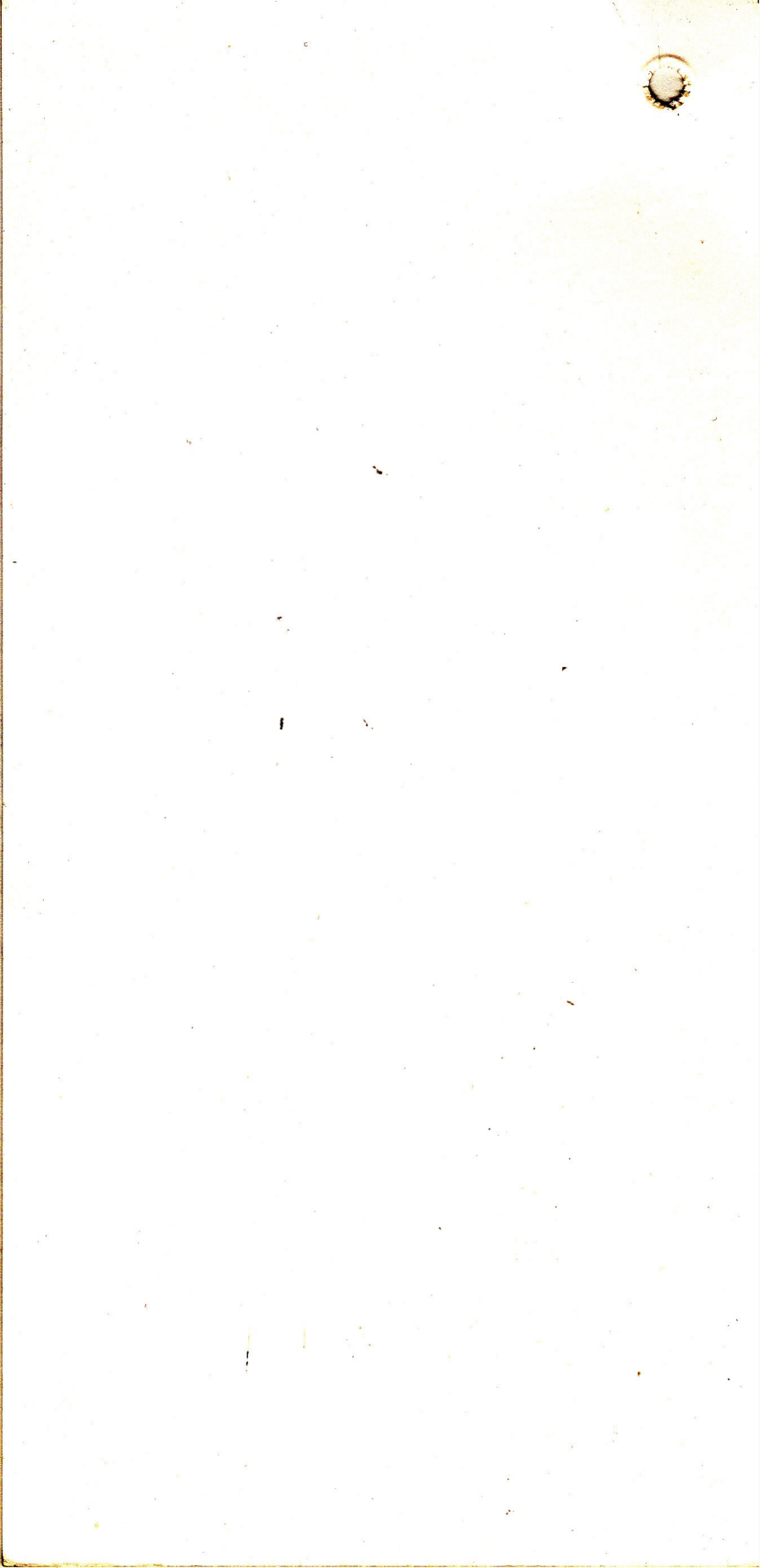
Snimak vrličke nošnje: iz fotodokumentacije Etnografskog muzeja Split

Uvećanje svih fotografija: Antun Travirka

Izdavač: Narodni muzej Zadar

Tisak: »Narodni list« Zadar 1981.

Naklada: 1000 primjeraka

PREDGOVOR

Ing. Mirjana Legac, muzejski savjetnik

Prirodoslovni muzej, Rijeka

Znanost koja proučava mekušce (mnogoljušturaši, puževi, koponošci, školjkaši i glavonošci) zove se malakologija.

Usprkos razlika u vanjskom izgledu, tjelesna građa mekušaca u osnovi je jednaka i razlikuje se od građe svih ostalih beskralješnjaka. Tijelo im je mekano, obavijeno plaštem koji izlučuje ljušturu sastavljenu od vapnenaca i proteina konhiolina. Ljuštura se može sastojati od jednog (puževi i koponošci) ili dva dijela (školjkaši) ili od više pločica (mnogoljušturaši). Glavonošci imaju unutrašnju ljušturu — npr. sipovina kod sipe, rožnati listić kod lignje. Od svih živućih glavonožaca samo indijska lađica ima vanjsku ljušturu — kućicu koja obuhvaća cijelo tijelo. Kod jedrilca ženka izlučuje ljušturu za čuvanje jaja.

Na zemlji su se pojavili pred 600 milijuna godina, dominirali su svjetskim morima prije nego je život prešao iz mora na kopno. U zemljinoj kori nalazimo velik broj fosilnih vrsta mekušaca koji služe za datiranje stijena u geologiji.

Mnoge zemlje ulažu znatna sredstva u ispitivanja mogućnosti uzgoja mekušaca, jer se oni sve više cijene kao izvor bjelančevina. Nagli razvoj industrije u posljednjih pedesetak godina ugrožava sva živa bića na zemlji time što zagađuje vode, tlo i zrak. U svijetu i kod nas donose se brojni propisi i zakoni o zaštiti prirode i čovjekove okoline.

NARODNI MUZEJ - ZADAR

Odel ZA DOKUMENTACIJU

Br. B-98